

2

פרוטוקול מס' 176
מישיבת ועדת הכספים

שהתקיימה ביום ד', י"ג באב תשמ"ה, 31.7.85, בשעה 18.30

בנוכחות:

היו"ר א' שפירא	<u>חברי הוועדה:</u>
י' כהן	
א' מצא	
ד' תיכון	
א' ויינשטיין	
מ' בר-און	
י' צבן	
ח' רמון	
א' שלום	
י' ארצי	
ע' סולודר	
ד' דנינו	

	ד' וולך	<u>מוזמנים:</u>
- נציגות השופטים	א' בן-הדור	
" "	ע' נתן	
- " "		
- הממונה על הכנסות המדינה	י' ברון	
- משרד האוצר	ש' שביד	
- משרד המשפטים	א' אליסוף	

היוע"מ לוועדה: א' דמביץ

היועצת הכלכלית: ס' אלחנני

הקצרנית: ת' בהירי

סדר-היום: שכר השופטים
תקנות היטל על רכוש(הוראת שעה)(פטור מהיטל)

תקנות מס-הכנסה (הגדלת מיקדמות)

2118

(נתקן ביום 21.8.85)

(בתחילת הישיבה לא נרשמה סטנוגרמה)

השופט ד' וולך:

אנו מייצגים את השופטים כולם. אני חבר נציגות הוועדה למעלה מ-20 שנה. הופעתי בפני ועדת הכספים עוד בזמנם של ראשי הוועדה באדר ולורנץ. מ-1977 חל מהפך מסוים ביסודות שכר השופטים, ומאז לא היה צורך להופיע בפני הוועדה. תמיד גילינו יחס של כבוד מצד הוועדה כלפינו, אך תמיד העדפנו כי תימצא נוסחה מתאימה אשר לא תאלץ את השופטים להופיע בכל פעם בפני הוועדה. ב-1977, בתקופתו של שר המשפטים שמואל תמיר, נמצאה נוסחת הגילום. קודם לכן היה שכר השופטים מורכב ממרכיבים שונים. בנוסף על שכר היסוד, היו בו וותק אקדמאי, ספרות מקצועית, דמי רכב, דמי הבראה, שעות שיפוט בקייץ וכו'. על כל אלה ויתרנו, והכל הוכנס לשכר היסוד. נמצא מפתח על-פי יחס מסויים לשכר הממוצע במשק, ועל-פיו שולם שכר השופטים. אחר-כך הוצמד שכר השופטים לשכר שפורסם על-ידי המוסד לבטוח לאומי.

ביולי 1984 הסכמנו כי שכר השופטים יעודכן ארבע פעמים בשנה, בגלל האינפלציה. מאז 1979, כאשר תוקנה תוספת הוותק המקצועי, לא ביקשנו ולא קיבלנו שום תוספת שכר. במשך השנים התאמנו את המפתח לנתוני הבטוח-הלאומי. הרעיון היה שמאחר ותוספת-היוקר המשתלמת היא עד לתקרת מס מסויימת, למשל 722 אלף שקל היום, מי שמרוויח בהתאם לכך יקבל פצוי מלא. אך הפצוי לשופטים הוא רק 40% מתוספת היוקר. שופט אשר מקבל 1,700 מליון שקל ברוטו, ללא שום עדכון, שכרו הולך ונשחק, כי תוספת היוקר משתלמת לו רק עד לתיקרה של 700 אלף שקל. העדכון בא להשיב את השכר לקדמותו. זה נכון גם מבחינה חשבונאית וגם מבחינת הצדק.

אנו מודים לכבוד יו"ר ועדת הכספים, על שהואיל לשמוע אותנו. אנו סבורים שבאנו לשמור גם על כבודה של הכנסת, כי המצב היום הוא לא חוקי. יסוד השפיטה הוא חוק קונסטיטוציוני. סעיף 22 שבו, סעיף השריון, אומר: "אין בכחן של תקנות שעת חרום לשנות חוק זה, להפקיע זמנית את תקפו או לקבוע בו תנאים". גם סעיף 10 המתייחס למשכורות השופטים, ובו נאמר: "משכורותיהם של שופטים ותשלומים אחרים שישולמו להם בתקופת כהונתם או לאחריהם או לשאיריהם לאחר מותם, ייקבעו בחוק או בהחלטה של הכנסת או של ועדה מוועדותיה שהכנסת הסמיכה לכך". כלומר משכורות השופטים ייקבעו בחוק או בהחלטה. הכנסת הזו יכולה להחליט גם שמשכורתו של שופט תהיה אלף שקל בלבד. אני ער לכך שבסמכותה של ועדת הכספים לפעול לטוב ולרע. מאחר וועדת הכספים לא פעלה בענין זה, נוצר מצב בלתי קונסטיטוציוני.

אנו סבורים כי העדכון היה צריך להיות אוטומטי, אך עקב שקולים הנוגעים לאווירה הקיימת היום במשק, כנראה סברו כי אין אפשרות לערוך עדכון אוטומטי, כפי שהדבר נעשה לגבי חברי-כנסת. כל מה שיו"ר הוועדה היה צריך לעשות, הוא לתת את ההוראות המתאימות לחשב, ולא היה צורך בכל צעדים נוספים. עד עתה היו מעדכנים את שכר היסוד בהתאם לעליות שהיו במשק.

כבר אמרתי שהוראות שעת חירום שהתפרסמו ב-1.7, לא צריכות לחול על שופטים, אך גם על-פי תקנות שעת חירום, אי צדק נוראי ייעשה לשופטים, אם לא יהיה עדכון בשכרם. תקנות שעת חירום מדברות על השכר הקובע, כולל כל תשלום נלווה, ועל-פי תקנה 5 (א) התקופה הקובעת היא ה-30.6. משכורותינו לא השתנו מאז חודש אפריל. משכורת היסוד שלי היתה באפריל 1985 1,067 מליון שקל. על כך יש להוסיף היום תוספת יוקר ותוספת ותק. הנטו שלי בחודש אפריל היה 903 אלף שקל. בחודש יוני היה שכר היסוד שווה לזה של חודש אפריל, ואילו השכר נטו היה 940 אלף שקל.

מ' בר-און:

בגין מה התוספת?

השופט ד' וולך:

בגין תוספת יוקר.

י' צבן:

מה סך-כל השכר ברוטו?

השופט ד' וולך:

1,800 מליון. שופט שלום מתחיל משתכר 800 אלף שקל.

אני חושב שזהו כבודה של הרשות המחוקקת, שהרשות השופטת תוכל להתקיים. מי יתקע לידינו מה יקרה עד נובמבר או מרץ? אנו סבורים שלוועדת הכספים של הכנסת אסור לעכב את מרוץ העדכון של שכרנו, כלומר רצף העדכון חייב להישמר. אנו סבורים שצריך להיות עדכון, יחד עם זאת צריך להיות גם ויתור מסוים מרצון מצד השופטים. המצב כרגע הוא, שאנו עומדים במשכורת חודש אפריל, מאחר ולא נעשה כל עדכון מאז. לדעתי אין כל הצדקה שלא לעדכן את משכורות מאי-יוני.

אם לדבר על ז'יסטה של ויתור, אפשר לומר שהשופטים ויתרו על שליש משכרם, מאז נכנסו תקנות שעת חירום לתוקפן. מאחר שאנו זכאים לעדכון כל שלושה חודשים, ומאחר שהעדכון האחרון נעשה בראשית מאי, צריך היה לעדכן את שכר יולי המשתלם באוגוסט. בחודשים מאי-יוני קיבלו כל השכירים דמי הבראה, אש"ל ורכב, ואנו לא קיבלנו.

א' ויינשטיין:

להוציא שרים ומנהלים.

השופט ד' וולך:

אני חושב שיש להמשיך בעקרון הרצף בעדכון. באשר לשעור העדכון, אנו מוכנים לשמוע את הצעותיכם.

השופט ע' נתן:

אני רוצה לחזור לשנת 1979, כאשר נקבע לראשונה הסדר הצמדת שכר השופטים שמטרתו הייתה להכניס אחת ולתמיד סדר בשיטת קביעת שכר השופטים, דהיינו גילום מלא של התוספות. השיטה הזו נועדה למנוע את הצורך בהתייצבות השופטים בפני ועדת הכספים. זו הפעם הראשונה שאני מופיע בפני הפורום הזה מזה שש שנים, ואני מצטער על-כך, מבלי לפגוע בכבודה של ועדת הכספים.

ועדת הכספים, כוועדה הממונה על קביעת שכר השופטים על-פי חוק השופטים, צריכה להבטיח שצבור השופטים יעמוד בראש סולם השכר בשירות הציבורי. אני מוכן לומר שלפחות בשנים 1979/80 המטרה הזו הושגה. אני מצטער לומר כי מאז 1980 חל עיוות חמור במעמד השופטים בשכר הציבורי. מה שגרם לכך הוא שמיגזרים אחרים בשרות הציבורי זכו בתוספות לוואי, כמו רכב, ספרות מקצועית, דמי הבראה, שעות נוספות, כוננות וכו'. עשרות מרכיבים צמודים למדד המחירים לצרכן. נוצר איפוא חוסר איזון עקב תשלומי הלוואי מצד אחד, וחוסר איזון מצד שני, עקב שיטת תוספת היוקר המבטיחה התאמה של תוספת-היוקר רק לתקרה מסוימת, שהיא שכר הנמוך בהרבה משכר השופטים. מה שיצא מכך

בפועל הוא ששופטים קיבלו בתקופה שבין מאי ליולי העלאה של 5% בלבד. איני צריך לומר לכם מה היתה עליית המדד בתקופה זו.

אני רוצה להפנות תשומת-לבכם לתקנה 6 בתקנות שעת חירום, המקפיה את השכר בכל המשק. אם תשאלו, מדוע יהיו השופטים יוצאי-דופן, אומר כי יש לכך כמה תשובות. תשובה ראשונה טמונה בכך שלפחות מאז אתמול השיטה המעוגנת בתקנה 6 מוחלפת בחזרה לחוזי העבודה. במקום פיצויי שחיקה, תהיה תוספת יוקר, אם כי מופחתת. יתרה מכך: שוב חוזרים לשיטה של עדכון תוספות הלוואי - אש"ל, רכב, הבראה וכו'. פועל יוצא מכך הוא, שהתקינו את תקנה 6 כלשונה רק כלפי השופטים. ייווצר איפוא עיוות לרעת השופטים, כי לשופטים אין תוספות לוואי ותוספת-היוקר המשולמת להם הינה מוגבלת.

אם כך, נוכח שלוש פעמים: ראשית, עקב אי העלאת השכר הממוצע בין החודשים אפריל ליולי, שנית, משום שאנו מקבלים רק 5% כתוספת יוקר, שלישית, משום שאת תוספות הלוואי המשולמות לכל המשק לא נקבל.

נשאלת השאלה מה ההבדל בין חברי הכנסת לשופטים. איני צריך להסביר בפורום הזה מה ההבדל. מבלי לפגוע חס ושלום ברשות המחוקקת, השופטים הם כמעט המיגזר היחיד במדינה, שעל-פי חוק אסור להם לעסוק בכל עיסוק שהוא, פרט לישיבה על כס המשפט. שנית, חברי-הכנסת בכל זאת זוכים בטובות הנאה כמו אש"ל והוצאות נסיעה.

הסמכות נתונה בידיכם, על-פי סעיף 10 לחוק השפיטה, לקבוע את שכר השופטים. כל הפחתה, אם תעשה, צריכה להיות בממדים סבירים, כדי לא להוסיף שחיקה על שחיקה. אנו מודעים למצב החמור של המשק. הצעתנו היא להמשיך בעדכון. אנו חושבים שיש לנו יסוד סביר להניח שצבור השופטים יהיה מוכן לויתור משמעותי לגבי שעור העדכון שיהיה בתוקף מחודש יולי עד אוקטובר, ובלבד שהעדכון יהיה לגבי התקופה שמאפריל עד יולי. סביר יהיה לדעתי שההפחתה תהיה בשעור של ויתור השכירים על תוספת-היוקר שהגיעה להם על-פי ההסכם הקבוצי. הגיעה לשכירים תוספת של 27-28%, אך הם קיבלו תוספת של 14%. זוהי אולי הפורמולה שתוכל להתקבל גם על דעתכם, וזה יכול להיות פתרון מתקבל על הדעת - ובלבד שיישמר עקרון ההצמדה לשכר במערכת השפוטית.

השופט וולך:

חברי נתן הוא מינימליסט. אני הצעתי את הנוסחה של 2/3.

השופט בן-הדור:

אני מבקש לשמור על עצמאות המערכת המשפטית. כוונת ההפרדה בין שלוש הרשויות היא להקנות למערכת המחוקקת את הסמכות לקביעת שכרם של השופטים. כאן קרה דבר שהכאיב לנו: הרשות המבצעת התערבה בסמכות שלכם, ונתנה הוראה שלא לעדכן את משכורתינו.

היו"ר אי שפירא:

אני רוצה להודיע כאן: החשב הכללי לא פנה אל שר המשפטים אלא ליו"ר ועדת הכספים. רציתי לדבר עם נשיא בית-המשפט, אך הוא היה בברלין. שר המשפטים הודיע לי כי לפני נסיעתו, אמר לו נשיא בית-המשפט העליון, שלדעתו במצב הקשה הקיים היום, הוא חושב שלא צריך לעדכן את השכר. לכן אני אומר לפרוטוקול, כי אני נתתי לחשב הכללי את ההוראה לא לעדכן את השכר, אלא לתת תוספת של 14% כמו לכל עם ישראל. התקשרתי עם כבוד השופט היושב כאן ואמרתי לו, כי קודם כל המחשב חייב להוציא את נתוני המשכורת. לכן אזמין אתכם לוועדה, חברי הוועדה ישמעו את דבריכם, ואם יחליטו לעדכן את השכר, תהיה אפשרות לעשות זאת גם אחר-כך. אך אני רוצה שיהיה ברור כי לא הרשות המבצעת נתנה את ההוראה.

השופט וולך:

דברתי עם נשיא בית- המשפט לפני שנסע לחו"ל, והוא אמר לי שאין הוא מתנגד לעדכון השכר, אלא שאין הוא מאמין כי יהיה עדכון. אנו מופיעים כאן בידיעתו. דובר על-כך שאם נצליח לשכנע עקרונית את הוועדה, שיש מקום לרצף בעדכון, אפשר יהיה לעשות זאת.

השופט בן-הדור:

שוחחתי עם מר שמגר לפני חמש שעות, ועל-דעתו באתי לכאן. הוא מסכים לעדכון. מה שיו"ר הוועדה שמע, הוא עדות שמיעה מפי שר המשפטים.

השופט וולך:

אני יודע שכל שופטי בית-המשפט העליון מסכימים לעדכון.

השופט בן-הדור:

נראה לי שאתם צריכים לדאוג לכך שהמערכת המשפטית תשמור על עצמאותה, ועצמאות בין היתר, היא גם יכולתם של השופטים להתקיים. משכורת היסוד של שופט שלום היתה 806 אלף שקל. לכך יש להוסיף את תוספת-היוקר והוותק.

ס' אלחנני:

תוספת היוקר היא 604 אלף שקל.

היו"ר א' שפירא:

מה השכר ברוטו של שופט שלום?

השופט בן-הדור:

השכר ברוטו לחודש יוני היה 1.660 מליון שקל ללא ותק.

השופט וולך:

שופט מתחיל מקבל שכר של 830 אלף שקל נטו.

ס' אלחנני:

אני רוצה להזכיר שהחלטה לקבוע את השכר כפי שנקבע בוועדת הכספים לפני כמה שנים, כללה את כל התוספות במסגרת השכר הכולל של השופטים. צריך לזכור גם את העדכון הכלול בכך. זהו הבסיס גם לפנסיה, שאינו קיים אצל עובדים אחרים במדינה, מלבד חברי-כנסת. זהו גם הבסיס לתוספת הוותק, שהיא אחוז מהשכר הכולל. נוסף לכך, כאשר היתה החלטה על הפחתה של 10% משכר חברי-הכנסת, בשופטים לא נגעו.

ח' רמון:

אנו המשכנו לרוץ עם העדכון אחת לשה חודשים, בעוד שלשופטים עדכנו את השכר אחת לשלושה חודשים. היתה תקופה של פער עצום לטובת שכר השופטים, בהשוואה לשכרם של חברי-הכנסת.

ס' אלחנני:

השכר הממוצע במשק עלה לעומת אוקטובר 1979. שכר יוני האחרון עלה ראלית לעומת שכר אוקטובר 1979. כל בעיות המשק נובאות מכך. באוקטובר מגיעה עת העדכון האוטומטי בפעם הבאה. השכר הממוצע במשק על-פי חוק הבטוח-הלאומי, לא ירד נומינלית לעומת שכר יולי, ובוודאי אף תהיה בו תוספת בגלל ה-12% של ספטמבר. התוספת שהיתה צריכה להינתן ביולי על-פי החוק לשופט מחוזי, היתה 800 אלף שקל ברוטו.

השופט וולך:

.54%

ס' אלחנני:

איני יכולה לחוות-דעתי מן הבחינה המשפטית, מה תופס מבחינת תקנות שעת חירום, אך אני יכולה לומר מה זה אומר מבחינת המדדים. אני רוצה להבין מה אתם מציעים, מה פרוש לוותר על חודש?

השופט בן-הדור:

ההצעה שלנו היא לעדכן את השכר כמו שכתוב בתקנות, כלומר ב-54%. מתוך סכום זה אנו מוכנים להוריד כמה שאתם רוצים.

היו"ר א' שפירא:

קיים אצלכם ענין של רצף. אתם אומרים כי אילו היו מבצעים את העדכון כפי שמגיע לכם, הוא היה 54%. אין אתם אומרים איזה אחוז לתת לכם - 54% או 32%. אתם משאירים את הקביעה לוועדה. אתם מעוניינים רק שיהיה עדכון, בגלל הרצף.

השופט בן-הדור:

העדכון צריך להיות 54%. השופטים מוכנים לוותר גם על 50%, אך העדכון צריך להיות ברצף.

ס' אלחנני:

54% זה לא עדכון אחיד, זה שונה בהתאם לדרגת השופט.

השופט וולך:

משכורת ב-שנה שעברה היתה 1100 דולר נטו, ואילו היום היא 600 דולר.

היו"ר א' שפירא:

האם חברי הוועדה רוצים להציג שאלות?

י' ארצי:

מפאת כבודו של הנושא, אין לי מה לשאול. אני רוצה להציע כי נישאר במסגרת חברי הוועדה, ואם יש לנו סמכות חוקית ננסה לדון ולהחליט תוך זמן קצר בנושא זה.

מ' בר-און:

הנוסחה שהצעתם - 54% עדכון מינוס סכום מסוים עליו אתם מוכנים לוותר - מה פרושה בחודש אוקטובר בהשוואה לשכר חברי-הכנסת והשרים? האם באוקטובר יתיישר הקו?

ס' אלחנני:

בוודאי.

(השופטים עוזבים את חדר הוועדה)

היו"ר א' שפירא:

הדיון על שכר השופטים לא ייעשה על רגל אחת.

י' כהן:

צריך להודיע על הדיון גם ליתר חברי הוועדה.

היו"ר א' שפירא:

הנושא מופיע על סדר-יומה של הוועדה. על מועד הדיון על שכר השופטים אודיע בשבוע הבא. אבקש ממזכיר הוועדה להודיע טלפוניית על מועד הישיבה בשבוע הבא.

ד' דנינו:

אני מבקש מחברי הוועדה ומאדוני היו"ר, להזמין גם את הדיינים. לא ייתכן שנתקו אותם על-כך שאין הם עובדים כמו השופטים, אך לא נתייחס אליהם כאשר דנים בשכר השופטים.

היו"ר א' שפירא:

אני רוצה לשאול את נציג משרד המשפטים, האם סעיף 22 בחוק, האומר כי גם אם קיימים צווי חירום, אין הם חלים על השופטים, חל גם על הדיינים והקאדים.

א' אליסוף:

התשובה היא לא. תקנות שעת חירום כפי שהותקנו, חלות על אף האמור בכל דין. כך נאמר גם בסעיף 9 לפקודת סדרי משפט. כאשר נקבעה הקפאה לגבי החודשים יולי עד ספטמבר, היא חלה גם על הדיינים וגם על הקאדים, בעוד שלגבי שופטים קיים סעיף השריון מפני תקנות שעת חירום.

היו"ר א' שפירא:

מדוע?

א' אליסוף:

כי לדיינים אין עדיין חוק יסוד כמו חוק יסוד: שפיטה, החל על שופטים.

היו"ר א' שפירא:

האם צווי החירום שהממשלה החליטה עליהם, חלים על הדיינים ולא על השופטים, כי

אז ועדת הכספים לא תוכל לעשות דבר. צווי החרום חלים עליהם כמו על יתר הצבור.

ח' רמון:

אם נעדכן את שכר השופטים, לא יעלה על הדעת שלא נעשה זאת גם לגבי שכר הדיינים והקאדים. צריך יהיה לבקש מהממשלה לבטל את תקנות החרום לגבי הדיינים והקאדים. זוהי אותה מערכת שכר.

היו"ר א' שפירא:

תודה רבה לך. כאשר יהיה דיון על שכר השופטים, נזמין גם את הדיינים.

ח' רמון:

אין צורך בכך. אם מעדכנים את שכר השופטים, נעדכן גם את שכרם.

ד' דנינו:

אם נשנה את שכר השופטים, ישונה גם שכרם של הדיינים והקאדים.

ע' סולודר:

מקובל עלי שהשופטים והדיינים הם אותה מערכת. בתנאי שאותם סייגים חלים גם על הדיינים. היינו עדים לאחרונה להתבטאויות מסוימות מצד הדיינים---

היו"ר א' שפירא:

אל נערב כאן פוליטיקה.

תקנות היטל על רכוש (הוראת שעה)
(פטור מהיטל) התשמ"ה - 1985

י' כהן:

אני רוצה להציע: שמענו את כל המשלחות לגבי הפטורים, נדמה לי שאפשר להתאחד סביב שלוש הצעות.

ח' רמון:

אני מבקש שנשמע את ההצעות בסעיף היהלומנים. היהלומנים לא הביאו בפנינו אלא נמוק חדש אחד, והוא שהם מעריכים את המלאי בערכים דולריים, לעומת כל המשק המוערך בשקלים לא מתואמים. הנמוק הזה מצדיק הפחתה מאחוז אחד ל-0.68, אך אני מתחשב במלאי מסוים שאילו היה גילו מוערך בשקלים, היה יותר רחוק, לכן הצעתי היא לקבוע ליהלומנים 0.58.

א' ויינשטיין:

אני רוצה שהכל יינתן כחבילה אחת.

היו"ר א' שפירא:

אני אנהל את הישיבה. מה שלא תסכים לו, תוכל להצביע נגדו. היה דיון, היו משלחות.

ח' רמון:

יש לי הצעה לסדר: אני מבקש שנצביע סעיף אחר סעיף.

./.

י' ברון:

הנושא השני הוא רכב של חברות להשכרת רכב. הרכב הוא ציוד, ועל ציון נקבע חצי אחוז, בעוד שעל רכב פרטי נקבעו 3%. לכן אנו מורידים את ההיטל על רכב של חברות להשכרת רכב ב-5/6, על מנת שההיטל יהיה 0.5%.

הנושא השלישי: יש לנו חוזה עם קרן המדע הדו-לאומי. על-פי ההסכמים איתה ועל-פי החוק, אנו צריכים לפתור את הקרן ממס.

הנושא הרביעי הוא מטעים: על המטעים מוטל מס רכוש. הואיל ואין כוונה לקבל גם מס רכוש וגם היטל רכוש, אנו מציעים לבטל את ההיטל על מטעים.

הנושא החמישי - חברות הדלק: חברות הדלק מחזיקות במלאי שכולו מוחזק על-פי דרישת המדינה, לכן אין אנו יכולים לדרוש מהן את ההיטל.

ח' רמון:

אתה פותר אותן מן ההיטל על כל המלאי?

י' ברון:

אין להן מלאי אחר.

ח' רמון:

גם בצרפת מחזיקות חברות הדלק במלאי מסוים, נאמר מלאי לשלושה שבועות.

י' ברון:

חברות הביטוח דורשות שעל ההלוואות שהן נותנות, תשלמנה 1% מ-3% מכלל ההלוואות, במקום 1% ממלוא ההלוואות. אם חברת ביטוח נותנת הלוואות מכספיה, זה מהווה מלאי. הן רוצות ש-97% מההלוואות תהיינה פטורות ממס. הן מסתמכות על-כך שישנם הלוואות גם של בנקים למשכנתאות, אשר לגביהן אמרנו כי רק 3% מההלוואות תחשבנה כמלאי, וזאת מאחר והאמצעים העצמאיים של הבנקים למשכנתאות אינם מגיעים ללמעלה מזה.

בשלב מסוים פנו אלינו חברות הבטוח ואמרו כי הן רוצות להחשב כמו הבנקים למשכנתאות. אישרתי להם לפעול כמו לגבי הבנקים למשכנתאות. הם מבינים שישלמו היטל מ-3%. אמרתי כי כאן אני נוהג על-פי האמצעים העצמאיים שלהם. הואיל והחשב הכללי מאפשר לחברות הבטוח להלוואות 20% מכספיהן בריבית בשוק החופשי, אותם 20% הם פי אחת וחצי מההלוואות שניתנו. לכן אנו לא מוכנים לקבל את עמדתן, ואנו עומדים על-כך שתשלמנה 1%. חברות הבטוח טוענות כי ההלוואות מתחלקות לשלושה סוגים: א. הלוואות בשוק האפור, בריבית גדולה; ב. הלוואות לבנקים בשעור ריבית הרבה יותר נמוך; ג. הלוואות למבוטחים באחוז נמוך של ריבית, וכאן מדובר בסכום קטן בלבד.

אמרנו כי על מה שהן נותנות לבנקים ולמבוטחים, יש מקום לקבוע היטל של חצי אחוז, אך על ההלוואות שהן נותנות בשוק האפור, יהיה ההיטל בגובה של 1%. המשמעות של שני סכומים אלה היא 0.6%.

הנושא האחרון הוא חברות האוטובוסים אגד ודן. העקרון הוא שלא הרווחיות קובעת את ההיטל על הרכוש, אלא הוא מוטל על כל דבר. זהו מעין היטל ספיק. הידוק החגורה וההתייעלות צריכים לחול על כל אחד. ההיטל על אוטובוסים נקבע על-פי 4-5 קבוצות גיל של האוטובוסים. מה שניתן לעשות הוא לשנות את החלוקה בין הקבוצות ולקבוע במקום 0 עד 3 ו-4 עד 5 שנים - קבוצה אחת של אוטובוסים מ-0 עד 5 שנים,

שעליהם יחול ההיטל כמו על אוטובוסים בני 4 עד 5 שנים. זה יקל על אגד ודן במידת מה.

א' ויינשטיין:

שמענו כאן עתה על שמונה סעיפים, שחלק מהם חדשים עבורי. לא ראיתי כל נייר הדין בהשכרת רכב. ישנם נושאים חדשים בשבילי, כמו מטע ומלאי חברות הדלק. יש לי כאן בעיה עקרונית: באות לכאן משלחות, אחר-כך שואלים אותן: מדוע אינכן מסכמות עם מינהל הכנסות המדינה. כאשר הן מסכמות מה שמסכמות עם מינהל הכנסות המדינה, מתברר אחר-כך שיש אי בהירות לגבי הסיכומים. זוהי דוגמה רק מענף אחד, אך ישנם גם מקרים אחרים כאלה. האם זוהי דרך עבודתנו, שאנשים אשר מביאים את טענותיהם בפני הוועדה, נענשים אחר-כך על הופעתם כאן? האם בגלל שהופיעו כאן, צריך להיות להם סכסוך עם האוצר? אני לא מוכן לעבוד כך. כאשר קראתי את החומר של חברות הביטוח, נאמר בו כי יש להן הבטחות.

י' ברוך:

אחר-כך מציעים צעות פשרה.

א' ויינשטיין:

זו אינה הצעת פשרה.

י' ברוך:

לא אני מציע הצעות פשרה.

י' ויינשטיין:

בפרוטוקול ועדת הכספים לא מופיע מה שהצעת כאן עכשיו.

י' ברוך:

לא הצעתי זאת קודם.

א' ויינשטיין:

אתה בוחר לא להציע, כי אתה רוצה להעניש את הענף אשר מופיע כאן. לכן אתה אומר עכשיו את דבריך לפרוטוקול.

יש שתי אפשרויות: שהתייחסות שלי לוועדה תהיה רצינית, או שאנצל את כל האפשרויות העומדות בפני. איני יכול להשלים עם מצב כמו זה הקיים בוועדה. אני רוצה את הצעות האוצר בכתב, אני רוצה לעיין בהן, אני רוצה לדעת בדיוק מה ההצעה לגבי מטה, מה ההצעה לגבי השכרת רכב, מה ההצעה לגבי חברות האוטובוסים. אני מביע את מחאתי על התייחסות האוצר לוועדה.

היו"ר א' שפירא:

ליו"ר הוועדה יש סמכות. חברי הכנסת רמון ויגאל כהן לא יענו כאן בשמי. אל תחשוב שלחבר-הכנסת שפירא אין נושאים שבהם אין הוא מייצג צבור, אך לא תהיה כאן רודנות של איש אחד. שום דבר שהועלה כאן אינו נושא חדש. על אגד דובר כאן פעמיים, היהלומנים היו פה, על המטעים ועל חברות הדלק דברנו. לא אהיה תמיד אציל נפש, כאשר הרבה יותר קל להיות "שייגץ". ביקשת ממני אתמול שלא לדון בהיטל הרכוש, כי היית בעל שמחה. דחיתי את הדיון בנושא זה, למרות שלא הייתי חייב לעשות זאת. אני מעלה

את הדיון הערב, אתה יכול להביא הצעה נגדית, אך לא תוכל לאיים שלא תבוא לישיבות הוועדה או לא תצביע.

אי ויינשטיין:

מדוע האוצר לא הביא את ההצעות במשך שבועות? אני רוצה הצעות בכתב.

י' כהן:

הנושא שלפנינו מחייב אחריות לאומית וכלכלית. הוטל היטל רכוש כמעט על כל המיגזרים במשק, והם משלמים אותו בין אם הם מרוויחים ובין אם הם מפסידים. ישנה הצעה לתת הנחות לחלק מהמיגזרים, וחשבנו שיש ללכת לקראתם. קיבלנו את המשלחות, ועתה צריך להצביע על הצעות האוצר. אני מסכים שכל חברי הוועדה לא רק רשאים אלא אפילו חייבים להשתתף בדיון ולנסות לשכנע, אך אסור לנוך לדחות את ההצבעה.

שמעתי את הצעות הממונה על הכנסות המדינה, ואני רוצה להציע הצעות משלי. לדעתי ישנם שני נושאים שלגביהם לא מיצינו את הדיון - היהלומנים וחברות הביטוח. הגעתי למסקנה שליהלומנים יש לקבוע 0.5%. אם מכירים להם במלאי של 20%, צריך היה לתת להם 0.4%. אנו חייבים להצביע היום נושא אחר נושא. כאשר נגיע לכל נושא, אציע את הצעתי.

מ' בר-און:

אני מבין שמה שחה"כ ויינשטיין אומר פה הוא ביטוי לכאב אמיתי, אך אני רוצה לומר לו: האמן לי שעל כל שבע ההצעות שהממונה על הכנסות המדינה העלה עתה, דנו בוועדה. רק על נושא המטעים לא שמעתי קודם. לגבי שש ההצעות האחרות, לא רק ששמעתי אותן, אלא אני אף מבין אותן לעומקן.

ח' רמון:

הן מופיעות גם בחוק העיקרי.

אי שלום:

איני מסכים לדעתו של חה"כ ויינשטיין. היו כאן משלחות. ישבנו עם הממונה על הכנסות המדינה גם על הנושאים החקלאיים. לגבי נושא אחד לא סוכם, כי הממונה על הכנסות המדינה אמר שהוא רוצה להתקשר עם החקלאים. האם חה"כ ויינשטיין רצה כי קודם יסכם איתו כיצד יש לנהוג, ואחר-כך יופיע בפני הוועדה? אני חושב שהממונה נהג כשורה, כאשר קודם הביא את הצעותיו לוועדה.

י' ברון:

על-פי התקנות, רשות מקומית תהיה פטורה מהיטל בשל בנינים ששימשו אותה ביום הקובה, שהוא ה-1 באפריל 1985, בביצוע תפקידיה הצבוריים. הוראת פטור דומה קיימת בחוק ההיטל עצמו, לגבי בנינים של מוסדות צבוריים הפטורים ממס לפי פקודת מס-הכנסה.

אי ויינשטיין:

אם בנתה מבנה, והיא משכירה אותה או משתמשת בו לצרכים שונים אחרים?

י' ברון:

אותו מבנה הוא בבעלותה.

היו"ר א' שפירא:

אני מביא את הנושא של פטור מהיטל על מבנים של הרשויות המקומיות להצבעה?

מי בעד?

רוב בעד.

מי נגד?

אין נגד.

אני מביא להצבעה את הפטור על רכב השייך לחברות להשכרת רכב: חברות להשכרת רכב תהיינה פטורות מ-5/6 מההיטל בשל כלי רכב להשכרה ששימשו להשכרה עד תום תקופת ההיטל, כלומר עד ה-31 ביולי 1986.

ח' רמון:

יש לי הצעה אחרת - פטור של 4/6. אני חושב שחברות ההשכרה נהנות מכך שלאחר שנה-שנתיים הן מוכרות את הרכב וזוכות לפטור ממס. אין דין מכוניות כדין ציוד בבתי-חרושת. איני מבין מדוע האוצר נדיב כל-כך, האם ציוד תעשייה או מבנה חממה, דינם כדין מכונית של חברה להשכרת רכב?

י' ברון:

יכולנו להכליל את הרכב של חברות להשכרת רכב במסגרת ציוד, מאחר ואין ספק שלגביהן זהו ציוד, אך בכל זאת התעורר ספק, ולכן קבענו 5/6. אם נאמר 4/6, הן תלכנה לבית-המשפט.

היו"ר א' שפירא:

אנו מסתבכים. יש הגיון בדברייך חיים, חברות להשכרת רכב מרוויחות כסף רב, אך האוצר קבע 5/6 כי זה מכניס אותן למסגרת ה-1/28 החלה על הקטגוריה של ציוד. זה יכול להיות ציוד או לא ציוד, אך איזה שם אחר אתה יכול לתת לכך?

ח' רמון:

אם חברות השכרת הרכב תעשינה צרות על ה-4/6, נתקן את החוק החוק העיקרי לגביהן.

י' ברון:

מכירת ציוד חייבת ברווח הון, מכירת מכוניות מהשכרה חייבת במס-הכנסה.

ח' רמון:

אך הן פטורות ממס קניה על הרכב.

פ' גרופר:

יש דברים שאנו רוצים בהם, ויש דברים שאיננו רוצים בהם. אני לא חושב שאנו צריכים לעמוד מן הצד שכנגד לאוצר, כאילו הוא זה שמבקש "להיטיב עם העם". למה אני צריך להיות זה שמקשה על האוצר?

א' ויינשטיין:

למה רק רכב נוסעים פרטי להשכרה?

גב' ש' שביד:

לגבי ציוד, לא הבחנו במהירות התחלופה. על כל ציוד חל אותו שעור היטל. לגבי מכוניות להשכרה חלה פקודת התעבורה. זהו רכב פרטי במהותו, אשר משמש להשכרה. אם לא היינו מגדירים אותו כך, היה צריך לשלם אחוז שלם.

מ' בר-און:

אמרת שעל הערך הנומינלי משלמים מס-הכנסה, אבל גם ההוצאה היא הוצאה נומינלית מוכרת.

ש' שביד:

כמו כל ציוד.

היו"ר א' שפירא:

אני ניגש להצבעה. הצעת הממשלה היא לקבוע היטל של 5/6 על רכב של חברות להשכרת רכב. מי בעד?

רוב בעד.

מי בעד הצעתו של חה"כ רמון?

1 בעד.

הצעת האוצר התקבלה.

אנו מצביעים על הפטור לקרן המדע הדו-לאומית. מי בעד הצעת האוצר?

רוב בעד.

הצעת האוצר התקבלה.

מי בעד ההצעה להעניק פטור בשל מטע שהוטל עליו מס רכוש?

רוב בעד.

א' ויינשטיין:

האם זהו הנושא היחיד שקיימים לגביו גם מס רכוש וגם היטל רכוש?

ש' שביד:

על-פי מיטב ידיעתנו כן.

היו"ר א' שפירא:

אם יתברר כי קיימת כפילות כזו גם במקרה אחר, האוצר יבוא לכאן שוב.

מי בעד הצעת האוצר לפטור מטעים מהיטל רכוש?

רוב בעד.

הצעת האוצר אושרה.

אנו עוברים עתה לפטור על מלאי הדלק של חברות הדלק.

א' ויינשטיין:

אני מבקש לקיים דיון נפרד על כל סעיף וסעיף.

היו"ר א' שפירא:

אני מבקש ממך לא להעלות את הענין.

א' ויינשטיין:

זהו נושא חמור ביותר. מינהל הכנסות המדינה הונה בנושא חמור זה.

היו"ר א' שפירא:

אני מקריא את מכתבו של שר האוצר: "בתוקף סמכותי לפי סעיף 22(ב) לחוק היטל על רכוש(הוראת שעה) התשמ"ה-1985 (1) (להלן - החוק), ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, אני קובע לאמור: 1. חברות שיווק הדלק "פז חברת נפט בע"מ", "דלק" חברת הדלק הישראלית בע"מ, ו"סונול ישראל בע"מ - מוצרי נפט", פטורות מהיטל בשל מלאי חומרי הדלק המפורטים להלן:

1. בנזין בעל אוקטן כלשהו;
2. בנזין נ.ר.מ;
3. גז נפט מעובה;
4. גז נפט המופק באופן טבעי;
5. נפט;
6. דלק סילוניים;
7. סולר;
8. סולר מפוצח;
9. דיזל;
10. מזוט קל מיוחד;
11. מזוט קל;
12. מזוט כבד;
13. נפט גולמי;
14. נפט;
15. דלק לקטנועים;
16. זפט (אספלט).

כל אלה יהיו פטורים מהיטל על מלאי הדלק.

ח' רמון:

אני מבקש שיוטל היטל בגובה מלאי לחודש, לא יותר ולא פחות. אני לא מבין את

הפטור המוחלט הזה. הרי חברות הדלק היו מחזיקות במלאי כלשהו גם לצורך ניהול עסקיהן.

י' ברון:

ההסדר בין אגף התקציבים לחברות הדלק קובע שקיימות שתי אפשרויות: א. לגבות היטל ולהחזיר לחברות את ההיטל כאשר הוא מגולם; ב. לא לגבות את המס. החזרת ההיטל המגולם תעלה לאוצר יותר, שכן כל מלאי הדלק ממומן על-ידי מדינת ישראל. גם מלאי הדלק הוא בבעלות המדינה.

י' ארצי:

האם אפשר להבחין בין מלאי מסחרי למלאי בטחוני, ולומר כי על המלאי המסחרי יהיה ההיטל כך וכך?

היו"ר א' שפירא:

אם נטיל את ההיטל בגובה 0.5% אך ורק על המלאי לתקופה של 3 שבועות, למחרת תעלינה החברות את מחירי הדלק.

ח' רמון:

אני רוצה לראות את ההסכם עם חברות הדלק. זו הפעם הראשונה שאני שומע על הסכם כזה. קיבלתי את המספרים מקרן ההשוואה. נציגיה הופיעו בפנינו והביאו לנו את הנתונים, אך אף פעם לא הביאו לידיעתנו כי יש הסכם כזה איתם. איני רואה את ההבדל בין הסכם זה להסכם עם כל חברה ממשלתית אחרת.

י' ברון:

אם היינו קובעים היטל על הדלק, היה ידוע גם מהי כמות הדלק שיש לנו, והדבר נחשב לסוד בטחוני.

א' ויינשטיין:

אני יכול להבין שיש הסכם לפיו האוצר מממן מלאי דלק לחברות, אך זה לא "קוטס-פלוס" של החברות. הרי לא כל כמות דלק שהחברה רוכשת תמומן על-ידי הממשלה. אני מציע שהמס יוטל על כל דבר שהוא מעבר למלאי שהאוצר דורש.

ח' רמון:

אין להם מלאי שהוא מעבר למה שהאוצר מממן.

פ' גרופר:

ההקפאה קיימת גם בכיוון ההפוך. אילו היו חברות הדלק עסק פרטי, לא היה מעניין אותנו באיזה מחיר הן קונות את הדלק, אסור היה להן בכל מקרה להעלות את המחיר. אך לממשלה על-פי ההקפאה אסור להעלות את המחיר. כל הדלק של מדינת ישראל נחשב למלאי, כשם שהמדינה מחזיקה גם במלאי של גרעינים. כל מושב או קיבוץ מקבלים דמי אחסנה, עבור החזקת הגרעינים בממגורותיהם. כל הדלק של המדינה הוא מלאי. מה ייצא לך אם מצד אחד תייקר את הדלק, ומצד שני הממשלה תצטרך לשלם לחברות הדלק את הפיצוי?

י' צבן:

השיקול של מלאי הדלק הוא שיקול ממלכתי, אך חברות הדלק אשר מחזיקות ומוכרות את המלאי אינן ממלכתיות כולן. ברור כי על-ידי אי הטלת היטל על המלאי, הגורמים הלא ממלכתיים ירוויחו משהו לעומת הגורמים האחריים.

י' ברון:

לא. כל בעלי תחנות הדלק חייבים בהיטל על המלאי שלהם.

י' צבן:

האם לחברת "פז" יש תחנות דלק?

י' ברון:

לא, התחנות הן של קונצסיונרים.

י' צבן:

ל"פז" יש הון ממלכתי והון לא ממלכתי.

י' ברון:

אך הדלק הוא של מדינת ישראל.

י' צבן:

על-פי אותו הגיון יכולת לומר שכל החברות הממשלתיות פטורות מן ההיטל. את ההיטל אתה מטיל על כל הגורמים במשק, והוא פוגע ברווחיות ואינו מאפשר לאף גורם במשק לגלגל את ההיטל על הצרכן. במסגרת תקנות שעת חירום, מדוע לא תחיל גם כאן את הוראות שעת החירום?

י' ברון:

זו אינה השאלה. לחברה ממשלתית אני לא חייב שום דבר. אגף התקציבים הודיע לי שכל אגורה של היטל על הדלק, הוא יהיה חייב להחזיר לחברות הדלק, כי להן אין ממה להחזיר.

ח' רמון:

תטיל מס על מלאי הדלק לשבוע.

י' ברון:

אני לא יכול להטיל מס אפילו על המלאי לשבוע, כי אז אני צריך לומר כמה מלאי צריך לשבוע.

היו"ר אי' שפירא:

אני ניגש להצבעה. מי בעד הצעת האוצר?

5 בעד.

מי נגד הצעת האוצר?

5 נגד.

אם נציג אחראי של ממשלת ישראל אומר כאן כי מלאי הדלק הוא דבר חסוי, יש להתחשב בכך.

ח' רמון:

מה שישראל ברון העלה כנמוק לחסיון, אינו נמוק.

היו"ר א' שפירא:

בכל החוקים אשר עולים למפעלים שלי במליונים, לא ניסיתי להתערב ולפגוע בשום דבר. הוועדה הזו פשיסטית, לא אשב עם פשיסטים, הדבר הוא מתחת לכבודי...

(הישיבה ננעלה בסערת רוחות ובהטחת דברים קשים על-ידי היו"ר)

(השעה 21.00)

(הישיבה חודשה בשעה 21.10 - מ"מ היו"ר י' כהן)

י' ברון:

הואיל ויכול להיות שטעיתי בענין הדלק, אני מציע שתצביעו ותשמרו על הזכות לרוויזיה. אם אכן טעיתי, אפשר יהיה לתקן את ההחלטה.

ח' רמון:

אני מבקש רוויזיה בהחלטה.

י' כהן:

אנו עוברים לנושא חברות הביטוח.

י' ברון:

הצעת האוצר היתה לקבוע 1% על מלאי ההלוואות. אחרי שמיעת המשלחות ודיון מחודש, החליט האוצר כי יש הבדל בין ההלוואות לשוק החופשי לבין ההלוואות לבנקים ולמבוטחים, לכן אנו מוכנים להטיל היטל של חצי אחוז בלבד על הלוואות לבנקים ולמבוטחים. ההיטל על הלוואות בשוק החופשי נשאר 1%.

א' ויינשטיין:

כל מה שמענין אותי הוא שגורם אשר הופיע בפני הוועדה והעלה את טעונו, נתבקש על-ידי האוצר לבוא ולסכם עימו את טעונו.

י' ברון:

אף פעם לא.

א' ויינשטיין:

(מקריא את מכתב רואה חשבון גבאי מטעם חברות הביטוח, ואת מברק חברות הביטוח אליו)

בכל ההתכתבות שבין האוצר לבין חברות הביטוח, אתה רואה נסיון להחלקה ואי בהירות, סיכום אינו סיכום, מכתב אינו מכתב. ביקשתי מהיועץ המשפטי לוועדה חוות-דעת בכתב לגבי המשמעות של השתלשלות העניינים הזו. הבעיה העקרונית כאן היא מהות היחסים בין הוועדה לבין האוצר. יש לי בעיה עם הנורמה הזו. על-פי קביעת הוועדה ייקבע יחסי לוועדה.

מ"מ היו"ר י' כהן:

איני מוכן שתכתוב לוועדה איך אתה תנהג כלפיה.

א' ויינשטיין:

אני מציע שנקבל בענין זה את חוות-דעתו של היועץ המשפטי לוועדה ואת חוות-דעתה של כלכלנית הוועדה. אם התחייבות אינה התחייבות, אין לי מה לעשות כאן. אני לא רוצה שבועדה הזו, מתחת לאפינו, תהיינה הבטחות של האוצר אשר לא תקויימנה.

א' דמביץ:

אני יכול להקריא בפני הוועדה מכתב שהכינותי בענין זה.

מ' בר-און:

אני לא רוצה לשמוע את תשובת היועץ המשפטי.

ח' רמון:

חליפת המכתבים הזו אינה מעניינת אותי. אני סוברני להחליט על-פי שיקול-דעתי. התחייבויות הממונה על הכנסות המדינה אינן מעניינות אותי.

מ"מ היו"ר י' כהן:

האם חה"כ ויינשטיין פנה אליך באופן אישי?

א' דמביץ:

הפניה היתה בישיבת הוועדה. היה סיכום שינה אלי ואל היועצת הכלכלית, וניתן לו חוות-דעת בכתב.

מ' בר-און:

כל חבר ועדה יכול לפנות אל יועצי הוועדה, אך אם הוועדה תחליט שהיא מבקשת חוות-דעת, היא תבקש זאת. נוסף לכך שיש לי אמון מלא בממונה על הכנסות המדינה, אני אומר כי אפילו אם הבטיח לתברות הביטוח מה שהבטיח בזדון, אין זה מעניין אותי. יש לו עסק עם הרבה שועלים.

י' ארצי:

כל הנוגעים בדבר היו כאן ושמענו את טעוניהם. המו"מ בין הממונה על הכנסות המדינה לגורמים אחרים אינו מעניינו. ענינו הוא בכך שאנו עומדים עתה בפני הצבעה. אם הגורמים המעוניינים אינם שבעי-רצון מיחס הממונה, הם יכולים לפנות למבקר המדינה. אנו צריכים להתייחס להצעה שלפנינו, ובכך לסיים את העניין.

מ"מ היו"ר י' כהן:

אני מבקש מהיועץ המשפטי לומר, האם יש לנו סמכות להחליט או לא.

א' דמביץ:

בוודאי.

א' ויינשטיין:

יו"ר הוועדה אמר לי לפנות אל היועץ המשפטי. אמרתי לוועדה כי אם זהו רצון הוועדה, מזכיר הוועדה הוא שצריך לפנות ליועץ"מ. צריך לקבל את חוות-דעתו גם לגבי הפרוש המיוחד בענין ההון העצמי.

מ"מ היו"ר י' כהן:

אני קובע---

א' ויינשטיין:

אני מבקש התייעצות סיעתית. הוועדה ביקשה חוות-דעת, ואתה מצביע בנגוד לדעת הוועדה.

מ' בראון:

הוועדה לא ביקשה חוות-דעת, אתה אומר דבר לא נכון. יש לך קפריזה ואתה משגע את כולנו. אל תטרטר אותנו.

היו"ר א' שפירא:

אני מודיע: אני לא חבר ועדה בישיבה הזו. אמרתי לו (לחה"כ ויינשטיין) כי יפנה לממונה על הכנסות המדינה, וזה כתוב גם בפרוטוקול. חוץ מזה אמרתי לו שהוא יכול באופן פרטי ללכת אל היועץ המשפטי לוועדה.

מ"מ היו"ר י' כהן:

אני עורך הצבעה. ההצעה היא לקבוע 0.6% לחברות הביטוח על הלוואות. האם יש הצעה אחרת? (אין)

מי בעד?

רוב בעד.

אני בעד 0.5%.

הוחלט: 0.6% לחברות הבטוח על הלוואות.

אני מבקש מהיו"ר להמשיך לנהל את הישיבה.

היו"ר א' שפירא:

עד שלא תהיה לי שיחה עם ראש הממשלה, לא אנהל את הוועדה הזו. לא אנהל ישיבה שיש בה פשיזם.

(הה"כ א' שפירא חוזר לנהל את הישיבה)

אני רוצה לומר לכם, כי חזרתי לשבת כאן מסיבה אחת: איני יודע מה יהיה בימים הקרובים בכל הנוגע לניהול הישיבה, עד שלא אדבר עם ראש הממשלה ועם שר האוצר. אנו נמצאים עתה לפני ראש השנה, ואיני רוצה שייצא מכאן מישהו בהרגשה שביזיתי אותי. אולי לא ארצה לנהל את הוועדה עד אחרי ראש השנה. אם פגעתי במישהו, אני מבקש סליחה לפני ראש השנה.

דבר שני: ישבתי גם בקדנציה הקודמת, ולא היתה אז אלימות כפי שקיימת במושב הזה, למרות שלקואליציה 97 חברי-כנסת. לא ביזיתי אדם במליאה, לא הפסקתי אדם באמצע דבריו. אם אני מביא חוק דתי, יש המצביעים בעד ויש המצביעים נגד. עו"ד ליבאי דיבר נגד החוק, אך הוא דיבר בדרך-ארץ ועל רמה. בפעם הראשונה שעלי לומר כי איני יכול לשבת בוועדה הזו, בגלל האלימות המילולית ובגללת חוסר הרמה. בלעתי הרבה בזיונות, אך אם עלי לשבת כאן, מתאים יותר שאשב עם מאיר כהנא. הוא אדם דתי, הוא מצביע בעד חוקים דתיים. אתם מאשימים את מאיר כהנא בפאשיזם, אך אתם שונאי דת פי מאה מכהנא. אם כך מתנהגים כאן, איך יתנהגו בשוק הכרמל? אם כאן זה כך, בשוק הכרמל צריך לשחוט אחד את השני.

אני מוכן לעמוד בפני עוזי שטינברג עם כל הוועדה, ולראות אם יש מישהו בוועדה הבקי כמוני בחוק שטינברג. אם חיים רמון יש לי היחסים הטובים ביותר. אתה חבר קואליציה, אתה יכול פה ושם להתנגד. בחוק הבנקים ראיתי שאתה צודק. אתה מרכז את סיעת המערך בוועדה, יש לכם 40 מנדטים בכנסת, אני מייצג סיעה שיש לה שני מנדטים. לא ייתכן שאני אהיה החמור שילך עם הממשלה לאורך כל הדרך, למרות שאני יכול לומר לך איזה עוול נעשה לתעשייה בחוק הזה, בכל מה שנוגע לסימטריות, אך לא ייתכן שתהיה נגד כל דבר.

שר התעשייה והמסחר דיבר איתי אתמול על חוק השקעות הון. כאשר יורם היה שר האוצר, אתם יודעים מה עשה לוועדה הזו. האם התנהג באופן דמוקרטי, כמו שאני מתנהג? אני חייב לומר שאיני רואה בשום פנים ואופן סכוי שקואליציה זו תמשיך אפילו חודש. מה אומרים בכלי התקשורת? שמי שמשנה עמדתו כל הזמן, הוא "קנקר", אך מי שעקבי בדעותיו - הוא אדיוט. גם על נושא החשמל הצבעתי פה לבד, ולא אשכח לכם זאת.

אם אני צריך ללכת עם פאשיזם, אני הולך עם מאיר כהנא. הוא שונא כל מי ששונא את הדת. איני יכול להיות יו"ר הוועדה, כי אין פה דרך-ארץ. איני רוצה לשבת עם יהודים שאין להם דרך-ארץ. אין לי התרגזויות עם ארצי ועם בר-און, אך איני יכול להסכים לכך שאחרים יפסיקו אחד את השני. אני אומר לכם: לממשלה הזו אין זכות קיום.

מ' בר-און:

אני רוצה לומר לך כי בילדותי, דווקא למורים שהכי אהבנו, עשינו הכי הרבה צרות. יש כאן אנשים שמעדיכים אותך, מוקירים אותך ואוהבים אותך, אך למרות כל זאת עושים לך צרות.

(זה"כ שפירא חוזר לנהל את הישיבה)

היו"ר א' שפירא:

אני מציע שהיהלומנים ישלמו 0.5% ולא 0.4% .

מי בעד?

רוב בעד.

אין נגד.

אני קובע כי היהלומנים ישלמו את ההיטל על-פי 0.5%.

י' ברון:

לגבי האוטובוסים של חברות התחבורה הצבוריות, שמענו את נציגי הקואופרטיבים לפני כחודש ולא השתכנענו. לא שמענו מפיהן כל טענות חדשות. בפעם השניה שהופיעו כאן, הן הביאו את מצוקתן ביתר חריפות. לאוצר אין הצעה להקטין את ההיטל, אלא אם לוועדה יש משאלה כזו. על כל פנים, איני מביא כל הצעה חדשה של האוצר, אלא אומר כי האוצר מוכן להענות ליוזמה של הוועדה.

היו"ר א' שפירא:

אני מודיע: אגד ודן חיות אף הן על-פי מחירי הממשלה, ולכן יש להגיע איתן לפשרה.

ח' רמון:

אחרי שהצעתם מה שהצעתם בענין הדלק, ואמרתם כי חברות הדלק פועלות על-פי העקרון של "קוסט-פלוס", אני יכול לומר לכם כי חברות התחבורה לא פועלות אפילו על-פי עקרון זה, אלא על-פי עקרון של "קוסט-פלוס-פלוס". כלומר ל היטל נוסף אשר משנה את ה"קוסט", יצטרך לבוא עליו פיצוי. מה שנכון לגבי הדלק, נכון אף יותר לגבי האוטובוסים. ההצעה שלי היא לתת לחברות התחבורה הצבורית פטור.

י' ברון:

אני מוכן להסכים, אם יש בוועדה רוב לכך.

י' כהן:

אני מתנגד לכך. אני רוצה לשמוע את הצעתו של ישראל ברון.

י' ברון:

במקום 4 קבוצות גיל לאוטובוסים, אני מציע שכל האוטובוסים שמאפט עד שלוש שנים יכנסו לקבוצה של אוטובוסים בני 5 שנים, ועליהם ישולם היטל לפי 175 אלף שקל במקום 300 אלף שקל. אוטובוסים בני 9 שנים ומעלה יהיו פטורים מהיטל.

ח' רמון:

אני מבקש שגם הצעתי תועמד להצבעה.

א' ויינשטיין:

אני מרגיש שקיבלנו החלטות על-פי לחצים ושקולים פוליטיים. אני מתקומם נגד השיטה והדרך. במקום שהיו הבטחות וסיכומים, הם לא קויימו.

ד' דנינו:

אני מסכים להצעת הממונה על הכנסות המדינה בשני תנאים: א. ש"אגד" תפסיק את הטיולים חינם למשפחות בשבתות; ב. לא ייתכן שהאוטובוסים יחילו לפעול לפני תום יום המנוחה, כלומר לפני צאת השבת.

י' ארצי:

אני לא רואה שום אפשרות לפטור את האוטובוסים באפס. זהו הרכוש של חברות התחבורה הצבוריות, הקואופרטיב שייך לחברים, אולי ניתן לשפר את הצעתך.

מ' בר-און:

אני מציע שנתלכד סביב הצעת האוצר. רשמתי הסתייגות בענין הדלק. אם יש צורך בסימטריה, נלחץ על שנוי בענין הדלק. לכן אני מבקש זה"כ רמון להוריד את הסתייגותו בענין האוטובוסים.

היו"ר א' שפירא:

כאשר עו"ד רם כספי הופיע בפני הוועדה, הוא השמיע את טעונו "אגד" באופן ברור ושיכנע אותי. על המחירים יש הקפאה, הלוואות אסור לקואופרטיבים לקחת. מאיפה יקחו את הכסף, כדי לשלם את ההיטל על הרכוש? שאלתי את השאלה הזו גם את הממונה על הכנסות המדינה, והוא אמר כי אכן יש צדק בדבריו של עו"ד כספי, על-כן הגיע לפשרה.

ח' רמון:

אני מוותר על הצעתי הראשונה, אך אני מבקש שייבדק מלאי האוטובוסים המוחזקים על-ידי חברות דן ואגד לשעת חירום, ואת האוטובוסים האלה בלבד נפטור ממס.

א' ויינשטיין:

אני חושב שאגד התייעלה בשנים האחרונות, אך עדיין אני שומע על צי רכב פרטי שהחברה מחזיקה, לכן אני מסיק שעדיין יש ממה לקחת שם.

היו"ר א' שפירא:

אביא את המלצות הוועדה לפני אגד ודן. אנו מבקשים לתת להם הנחה של 50%, אך אנו ממליצים שישמרו על חוק השבת. אני מציע שהוועדה תתלכד סביב הצעתי.

ד' דנינו:

אגד מפעילה אוטובוסים לפני יציאת השבת גם במעלה אדומים וגם באריאל.

י' ברון:

בדיון כאן לא היו לחצים ולא היתה שום פניה של שום שר או חבר-כנסת. סברתי כי אולי טעיתי, ולכן השתכנעתי שצריך להקל בכל הנוגע להפעלת קווי שרות שאינם טיולים. אנו מציעים להוריד את ההיטל על חברות האוטובוסים בשליש בלבד. על אוטובוסים בני אפס עד חמש שנים ישלמו 175 אלף שקל, ועל אוטובוסים מעל 9 שנים ישלמו אפס מס.

היו"ר א' שפירא:

מי בעד הצעת האוצר?

רוב בעד.
אין נגד.

הצעת האוצר התקבלה.

י' ברון:

לאחר שהצבעתם על היהלומנים, תיקנו דבר מה מילולי: א. יהלומים בלתי משובצים בלבד; ב. רק יהלומנים שמנהלים את הספרים בדולרים.

תקנות מס הכנסה (הגדלת מיקדמות)

ח' רמון:

אני מבקש לדעת, מה עם נושא המיקדמות?

י' ברון:

אם רוצים להצביע על נושא המיקדמות כפי שהבאנו אותו, אשמח. אם רוצים לקיים דיון, יש לקיימו לכל המאוחר ביום ב' הבא. על-פי המתחייב מחוק שטינברג, בדקנו מה תהיה השפעת החוק על השנה הקובעת, דהיינו השנים 1982, 1983 ו-1984. המסקנה שהגענו אליה היא שבענפי התעשייה, הגידול לעומת שנת השיא 1982 צריך להיות ב-100%. אם הבסיס הוא השנים 1983/84, בענפי המסחר הגידול צריך להיות ב-150%. הגידול ב-1982 הוא של 50% בלבד. בענפי השירותים, הגידול ב-1982 הוא 25%, וב-1983/84 הגידול הוא 50%. בנוסף לכך, הגידול יהיה בסכום קצוב ובאחוזים. עלמנת לא להגיע לאבסורד, אמרנו שהגידול יהיה באחוזים מהמחזור, אך לא יותר מ-40% בכל הענפים ולא יותר מ-50% בשרותים. בענפים חד-צדיים, כמו חקלאות, תעשייה, תחבורה ובניה, הגידול יהיה ב-25%. מועדי התשלום יהיו החל בספטמבר. על מיקדמות הנקבעות כאחוזים מהמחזור, תהיה אפשרות להגיש השגה. מי שיוכיח כי אצלו אין מדובר בסוג כזה של מיקדמות, יגיש את השגתו ויקטינו את ההערכה שנקבעה לו.

היו"ר א' שפירא:

בדרך-כלל אני מקבל את כל מה שאתה מציע, בתנאי שאלמד את החומר. לדעתי אנו צריכים להבין כי המשק נכנס כבר עתה למיתון כבד. אם ענפים במשק צריכים כבר היום לקחת הלוואות בנקאיות, על מנת שיוכלו לשלם משכורות, ועל הלוואות אלה הם משלמים ריבית ראלית של 17% לחודש, - יכול להיות שנצטרך להציע כי שהבנקים יתנו את ההלוואות לצורך תשלום מיקדמות של מפעלים בריבית נמוכה יותר. הריסון המוניטרי נועד כדי שלא נרוץ לחנויות לקנות, אך אם מפעל לוקח הלוואה כדי לשלם את מיקדמות מס-ההכנסה שלו, צריך להתחשב בו. אפשר לתת לו הלוואה בריבית צמודת דולר, לתקופה של 3-4 שנים.

י' ברון:

אני ערך לכך. זה אינו נושא שאפשר לחטוף אותו. לא הייתי שקט אילו ההחלטה היתה מתקבלת כאן בחטף. הואיל וצריך להתארגן עם המחשב, אני מבקש לקיים את הדיון בכל יום אפשרי בשבוע הבא.

א' ויינשטיין:

אי אפשר להחליט על-כך היום. כאשר אנו תובעים משהו מענף כלשהו, אנו צריכים לדעת את מצבו היום ולא לפני חודש. לקראת הדיון הבא, אני מבקש שהחומר יגיע אלינו הביתה במועד, על מנת שנבוא לכאן מוכנים.

י' ברון:

אמסור את החומר למזכירות הוועדה יומיים לפני הדיון בוועדה.

היו"ר א' שפירא:

אקבע ישיבה ותקבלו את החומר בישיבה. לכל אחד תהיה אפשרות לקרוא את החומר.

(הישיבה ננעלה בשעה 22.00)